

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző:

Cím:

Forrás:

Bp.

(Hely)

1917. 12. 27.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

308

Hely

Idő

"1917"

Személy

Helyezés

Karácsonyi legenda

Bevetetés

Fekete úr negyven éves, nős nagyiparos, december 24-ikén bemegy Ruchbach belvárosi ékszerész boltjába és kiválaszt egy igen drága, igen gyönyörű antik bonbonniéret. A bonbonniéret hazaviszi, otthon átsomagolja, névjegyet nem mellékel és este messenger bojjal elküldi doktor Fehér fővárosi ügyvéd nejének, aki hónapok óta Fekete úr titkos és reménytelen hódolatának tárgya. A hódolat azért titkos, mert Fekete régimódi ember, aki komolyan veszi a házasságot és hitvesi hűséget. Ez annyit jelent, hogy óvakodik hosszulejáratu viszonyoktól és elvből nem nyúl uri nőhöz. A hódolat azért reménytelen, mert Fehérné abszolút tisztességes asszony, vagy legalább annak hírében áll, vagy legalább senki se tud róla biztosat. Annyi azonban feltétlenül bizonyos, hogy Fekete érzelmeiről halvány sejtélme sincs. Végre azért küldi a csomagot anonym, mert ismétlem, régimódi ember, aki nem számít hálára, csak örömet akar okozni. Vannak ilyen emberek — kivesző félben — de vannak.

I.

Este 7-kor csenget be a messenger Fehérék ajtaján; a csomagot átadja a szobalánynak.

Fehérék békésen ásitoznak a karácsonyfa árnyékában.

Dr. Fehér elábrándozva beszél: Mégis csak micsoda egy szentimentális számár vagyok én! Igy családi körben a karácsonyfa alatt valóságos megalottság vesz erőt rajtam. Annyi minden jut eszembe amint elnézem ezt a fát — ezeket a kedves ajándékokat — milyen nehéz volt az idén valami csinosat találni. Mégis gondoltam eltaláltam az izléseidet, fiacskám — örültél, ugy-e?

Fehérné (tizenhatodszor felel erre a kérdésre): Nagyon.

Fehér: Agyon futkostam magam, amíg valami nekedvalót találtam, de amint ránéztem erre a táskára, rögtön tudtam, ez a te izlésed! Persze, az ára... Nem azért mondom, de mit gondolsz, kutyus, mit fizettem érte?...

Fehérné: Nem tudom.

Fehér: De mégis —

Fehérné: Fogalmam sincs róla.

Fehér: Próbáld kitalálni. — Na megmondjam — na? — hát fogd meg (pillanatra elhallgat, hogy a hatást fokozza és a feszültséget növelje, ebben a rossz percben lép be Mari szobalány a csomaggal).

Fehér (idegesen): Mi az, Mari. Miért zavar?

Mari: Egy csomag a nagyságos asszony részére. (Leteszi és el.)

Fehérné (felbontja a csomagot): Milyen gyönyörű kis bonbonniére. Vajjon ki küldhette. Nincs mellette névjegy!

Fehér kezébe veszi a bonbonniéret és árcsalsóttétedik: Ugy — gyönyörű kis bonbonniére és nincs mellette névjegy! — Érdekes! — Tudod fiam, miféle bonbonniére ez? Ez egy bonbonniére, melyre magam is alkudoztam Ruchbachnál! Ez egy bonbonniére, melyet én — én nem tudtam megfizetni! És ilvet kapsz Te névtelenül! Azonnal megmondd, ki küldte?

Fehérné: De fiam hiszen látod, hogy nincs névjegy.

Fehér: Fiam Te nagyon jól tudod, hogy ezt ki küldte. Nincsenek tucatszámra olyan tisztelőd, akik több ezer koronás bonbonnierekkel árgasztanak el. — Felelj, mert baj lesz.

Fehérné (mint minden nő csak akkor tud hazudni, ha rossz a lelkiismerete, most, hogy ártatlan, ügyetlenül végzi a dolgát): Esküszöm, hogy nem tudom!

Fehér: Te csak ne esküdj fiam, mert ugyis kistűl. Légy nyugodt, huszonegy órán belül már ismerem a gavallérod nevét. Magam megyek holnap Ruchbachhoz és kényszerítem, hogy megmondd. És akkor...

Fehérné: Alfréd az Istenért!

Fehér: Lepofozom a füled annak a dísznő gazembernek, kitaposom a beleit, ledövöm, mint egy kutyát, majd leszoklatom, hogy az én feleségemnek bonbonniérekkel küldjön!

Fehérné (sírva): Alfréd! Alfréd! Esküszöm, hogy ártatlan vagyok, könyörgöm ne csinálj botrányt!

Fehér: Botrányt?! Olyan botrányt lesz itt, stb.

Fehérné (sír): Fehér izgatottan jár fel alá a szobájában. A szent este könybe és káromkodásig fut.

II.

Másnap reggel Fehér még ágyban fekszik, mikor felesége bejön hozzá, leül az ágy szélére és komoly szemekkel néz rá.

Fehérné: Alfréd, mondd, hogy meggondoltad?

Fehér: Nézz a szemembel! (Megtörtént.) Esküdj meg, hogy igazán nem tudod, ki küldte.

Fehérné (először életében igaz dologra esküszik meg.)

Fehér: Jól van, hiszek neked. Végre is gyermekeim anyja vagy és...

Fehérné: Milyen jó vagy te Alfréd. És ugy-e nem csinálsz botrányt?

Fehér: Következőképp haláloztam. A bonbonniéret visszaküldöm Ruchbachnak. Mellékelek pár sort a gavallér számára. Egy pár sort, amelyet az az ipse nem fog ablakba tenni. Ha urtember, erre jelentkezik és az ügyet a lovagiaság szabályai szerint fogjuk elintézni!

— Halgass! Szót sem akárok hallani. Tudod, amit megmondtam — megmondtam. Azon már az uristen se változtat.

Ugyanaznap este.

Fehérné (félénken): *Alfréd* — *Alfréd*, kérlek, mi van . . .

Fehér: Mit térsz vissza állandóan erre a témára? Szemérmellen vagy. Ha tudni akarsz, írtam a Te nevedben egy pár sort Ruchbachnak, hogy mellékeled a bonbonniéret, melyet, ha jól tudod, nála vásároltál, mert névtelen ajándékot nem fogadsz el. Holnap reggel elküldöm. Punktum.

Fehérné: Az én nevemben írtál?

Fehér: Mit bámulsz ugy rám!? Hát mit lápsz? Persze neked botrány kell. „Halálos kimeneteli párbaj a szépasszony miatt!“ és még mit nem. Fiam, Te elfelejted, hogy én családos ember vagyok. Bizonyos társadalmi tekintélynek is örvelek. Igazán nem tehetem neked azt a szívességet, hogy akármilyen csirkefogóval . . . stb. stb.

IV.

Fehér doktor, mint nagyon elfoglalt ur, egész héten nem ér rá a bonbonniéret Ruchbachhoz visszaküldeni. Egy ember, akinek ezer gondja van, nem foglalkozhatik ilyen csekélységekkel.

Január elsején reggel előveszi a bonbonniéret. Gondosan becsomagolja és a következő levél kíséretében küldi el Feketéné nagyiparosné ömeltőségának, akihez hat hónap óta intím külső és belső viszony fűzi: . . . ezt az érdemtelen csekélységet pedig fogadja el tölem édes — annak a jeléül, hogy nincs a napnak olyan perce, amikor nem gondolkodnék magácskára. Hónapokig kerestem egy kis ajévi figyelmet, amely magához méltó legyen és merem remélni, hogy ez a kis bonbonniére megnyeri tetszését. Hiába — a maga finom, szubtilis érzését csak én ismerem, csak én tudom igazán méltányolni! Szerdán, félőtkor . . . stb. stb. stb.

V.

A levél és a bonbonniére szerencsésen olyan időben érkeznek Feketénéhez, mikor férje távol van. Feketéné a levelet azonnal, egy nem poétikus, de biztos módon megsemmisíti és eltünteti; a bonbonniéret, melynek értékéről fogalma sincs, a szalonasztalon hagyja.

Fekete (Hazajön. Meglátja a bonbonniéret; rémülten és elsápadtan): Mama? Mi ez?

Feketéné (férje sápadtságát arra magyarázza, hogy Fekete mindent tud; hebegni kezd): Nem tudom — fogalmam sincs róla! — Itt volt — egyszerre csak itt feküdt — Igazán — igazán — nem tudom.

Fekete veszi a kalapját és rohan, mint az örült Ruchbachhoz. Ruchbach persze nem tud semmiről. Nála nem volt senki, senki se érdeklődött. — hiszen a bonbonniéret nem ő küldte a házhoz.

Fekete egész éjjel nem tud aludni. Különös gondolatok kóvályognak a fejében. Ő eddig hitetlen pogány ember volt. Most kezdi látni, hogy az a biblia talán mégsem az a „hazug szósz“, aminek eddig hitte. Mégis vannak megfoghatatlan dolgok — érthetetlen csodák? Mégis igaz lehet, hogy van odafenn egy szigorú és igazságos lény, aki az emberek sorsát intézi. Lám, ő egyszer — egyetlen egyszer tért le a tisztesség útjáról. Megkárosította a szegény kis feleségét, másnak küldte a bonbonniéret, amely tulajdonképpen Mancit, egyedül Mancit illette volna. És ime — lásd — a bonbonniére égi csoda folytán visszalért jogos tulajdonosához.

Feketéből ettől a naptól fogva más ember lesz. Bölcs, méla, megtisztult ember. Elhatározza, hogy új életet kezd és legalább hat hónapig nem csalja meg a feleségét. Ezzel tartozik szegénykének.

VII.

Több hónappal később. *Fehérné* asztalánál ülnek.

Fehérné (elmélázva): Mondd, *Alfréd*, — tulajdonképpen mi történt azzal a bonbo—

Fehér (felháborodva): A Te cinizmusod már igazán nem ismer határt. Hogy mersz arról elkezdeni? Örülj, ha én hallgatom . . . I.y.